

1997

pkt. 2. Bestyrelsens beretning - -

a. Formændene

b. Stuvriderene

Antallet af aktionærer i Houborg Plantage er ved en opgørelse foretaget kort tid før generalforsamlingen opgjort til 496 mod 491 sidste år, og antallet af de i årets løb noterede aktieoverdragelser har andraget i alt 31.

Som det er sædvane, vil jeg gerne her, hvor der er lejlighed til det, byde de nye aktionærer velkommen som aktionærer i Houborg Plantage. Ved at anskaffe sig en aktie, stor eller lille, har de vist deres interesse for plantningssagen i almindelighed og Houborg Plantage i særdeleshed. Det skal derfor være vort ønske, at de må føle sig virkelig velkommen i aktionærkredsen.

Vore generalforsamlinger og samværet i timerne derefter plejer at forløbe på en både rolig, seriøs og hyggelig måde. Og det er vort håb, at det fortsat må være sådan såvel i år som i årene fremover.

Jeg vil også gerne samtidig give udtryk for den glæde, det er for bestyrelsen at se, at så mange, som tilfældet er, slutter op om selskabet og tager sig tid til at deltage i generalforsamlingen.

Og det er ikke blot aktionærer fra Hovborg og de nærmeste byer, der møder frem. Selskabets aktionærer er spredt ud over hele landet, og ind i mellem sidder der her i aften ikke så få aktionærer, der har måttet køre en lang vej for at kunne være til stede. Tak for det.

Forud for generalforsamlingen har bestyrelsen igen i år udsendt dagsorden og regnskab til vore aktionærer. Det er ikke noget, vi skal, men en service vi gerne vil yde. Mange har da også tidligere udtrykt tilfredshed dermed, og vi håber fra bestyrelsens side, at interessen herfor blandt aktionærerne fortsat er til stede. Det koster lidt penge og giver direktionen lidt ekstra arbejde. Men så længe mulighederne samt interessen herfor er til stede blandt aktionærerne, vil vi gerne fortsætte denne praksis.

"I holder plantagen pænt".

Disse venlige ord faldt fra en af deltagerne i sidste års tur i plantagen.

De varmede, ordene. For de beskriver helt enkelt, hvad bestyrelsen med hjælp fra skovrider og skovfoged samt skovarbejderne prøver på. At holde plantagen pænt. Det vil sige at holde plantagen i en stand, som vi kan være bekendt, og som - ikke mindst - giver træerne de bedste muligheder for at udvikle sig. Det er jo trods alt, det der er meningen.

Det koster penge til rettidig gennemhugning og anden kultur- og bevoksningspleje. Men på sigt er det en god investering.

Man kan derfor godt have lidt ondt af de plantager, hvor ejendomsskatter og flere års dårlige træpriser har ødelagt økonomien, så der ikke blev råd til at lade disse arbejder udføre til tiden.

Men trods alle vore bestræbelser, er alt heller ikke hos os rosenrødt. Hele tiden opstår der hist og pist "sorte" pletter, som der skal tages hånd. Nogle skyldes ^{Opv}vejrforholdene i almindelighed. Andre skyldes insekter eller vildtet.

Vørst går det ud over rødgranen, der ikke er et naturligt træ hos os. Den skal helst have en god sommer og en kold vinter, hvor den populært sagt kan gå i dvale. Så den type vinter, vi har haft herhjemme i de senere år, og som ikke levner den mulighed for at gå i dvale, giver den simpelt hen stress. Og et stresset træ er et svækket træ. Og så er der åben for insektangreb.

Det er især Typografen, der i visse år formerer sig stærkt, og hvis larver hurtigt kan ødelægge et træ. Så står vi med en "sort" plet, der kan nødvendiggøre en renafdrift af et område for at forhindre yderligere insektspredning.

Samlet er vor hugst i de senere år ved bl.a. renafdrift, gennemhugning og fjernelse af en udtjent fyrrebevoksning nået op i overkanten af, hvad vor årlige hugst i disse år bør være. Det har bestyrelsen taget hensyn til i budgettet for 1998 med den virkning, det vil medføre for årets økonomiske resultat.

1997 blev økonomisk set et tilfredsstillende år for Houborg Plantage med et overskud efter skat på 259.491 kr., hvilket er godt og vel det dobbelte af sidste års overskud.

Var den sene nattefrost ikke kommet i 1997, kunne overskuddet endda have været større. Nu sved nattefrosten mange af de nye skud på Nordmanns- og Nobilisgranerne. Det gik ud over salget af juletræer og pyntegrønt, der nu kun indbragte godt 14.000 kr. mod godt 71.000 kr. i 1996.

I plantagen har bestyrelsen fulgt den politik, som har været gældende i de senere år. En politik, vi tidligere har orienteret om, og som - har vi forstået - at aktionærerne er enige i. I det omfang vejrforhold, mandskab og planteleverancen har gjort det mulig, er kultur- og bevoksningsplejen samt anlæg af 2. kultur fortsat, og det er efterhånden pæne beløb, der anvendes til disse formål.

Med baggrund i det store overskud har bestyrelsen besluttet at indstille til generalforsamlingen, at der også for 1997 udbetales 80.000 kr. som udbytte til aktionærerne, medens den øvrige del af overskuddet foreslås overført til næste år.

oo0oo

Som det vil være en del af aktionærerne bekendt, har Hovborgs befolkning den 1. november 1997 kunnet indvie sit Aktivitets-, Fritids- og Kulturhus, og dermed løftet en opgave, som har været endda nogen tid på vej.

Set ude fra har det været en stor opgave, og vi var da også beredt til at yde Plantagens bidrag, da vi fik en henvendelse om at sponsorere noget træ til huset. Resultatet blev, at Klelund Plantage, Høllund-Søgaard Plantage og Houborg Plantage hver sponsorerede 1/3 af det træ, der var behov for. For vort vedkommende blev det et par og tredive m³, som folkene fra huset selv fældede.

Det var kun et mindre bidrag for os men af væsentlig betydning for modtagerne.

4

Af den korte årsberetning, der er trykt forrest i regnskabet, fremgår det, at vi forventer et positivt resultat i 1998.

Men lad det være sagt straks. Det bliver ikke af samme størrelse som i de sidste par år, medmindre der fremkommer nogle helt ekstraordinære indtægter, som vi ingen mulighed har for at kende på nuværende tidspunkt.

Det er i øvrigt bestyrelsens ønske indenfor de økonomisk mulige rammer at fortsætte den igangværende kultur- og bevoksningspleje og anlægget af 2. kultur i det omfang, der er behov derfor. Dette sammen med en budgetteret faldende hugst og dermed reducerede indtægter giver et naturligt svar på, hvorfor vi venter et lavere overskud i 1998.

Vi har ment det rigtigst, at aktionærerne fik disse supplerende bemærkning til de trykte oplysninger og kan love, at bestyrelsen nøje vil følge tallene i månedsrapporterne og gribe ind, såfremt der bliver behov for det. Noget som det forhåbenligt ikke bliver nødvendig at gøre.

5

1997 blev også året, hvor der skulle optages forhandling med vor jagtlejer, Jagtselskabet Hovborg Plantage, om et nyt lejemål.

Det daværende lejemål ville udløbe med udgangen af marts måned 1998, og vi var kontraktlig forpligtet til to ting. For det første havde jagtselskabet forret til et nyt lejemål, såfremt jagten i plantagen fortsat skulle udlejes. Forretten var selvsagt fra vor side betinget af, at jagtselskabet ville betale den leje og indgå på de vilkår, bestyrelsen fastsatte for en ny lejemål.

Da der var enighed i bestyrelsen om at genudleje jagten og derved bevare en ikke ubetydelig indtægtskilde for plantagen, var vi for det andet forpligtet til at optage forhandling med jagtselskabet herom senest i september måned 1997.

Forud for det første møde den 5. september med repræsentanter fra jagtselskabet havde bestyrelsen nærmere undersøgt, om der var sket væsentlige stigninger i jagtlejen i almindelighed, samt hvad jagtlejen senest blev fastsat til i en hedeplantage som vor med en god bestand af råvildt, en mindre bestand af kronvildt samt andet vildt som ræv og hare.

Undersøgelsen viste, at den daværende jagtleje på 123.000 kr. nok lå i underkanten af, hvad der senest var indgået kontrakter til.

Vi stod nu i en ikke ukendt klassisk situation. På den ene side ville vi gerne beholde jagtselskabet som lejer. På den anden side havde vi en forpligtelse til overfor selskabets aktionærer at sikre et tilfredsstillende beløb for jagten i Plantagen.

Ved tidligere forhandlinger med jagtselskabet er en forlængelse af lejemålet altid blevet klaret i et møde. Det gik ikke denne gang. Der måtte endnu et møde til den 31. oktober og et par brevvekslinger og telefonsamtaler til, inden vi var enige.

Det endelige resultat blev, at jagtlejen i 1998 er 135.000 kr., i 1999 145.000 kr., i år 2000 150.000 kr. og derefter for de tre følgende år pristalsreguleres.

6

Under forhandlingerne fremførte jagtselskabet mange gode argumenter mod den efter deres formening ret store stigning af jagtlejen. Argumenter, som vi noterede os og drøftede seriøst, men ikke var i stand til at imødekomme i det omfang, de gerne havde set.

Vi er glade for, at vi nåede et tilfredsstillende resultat og bevarede jagtselskabet som lejer. I de år, vi har kendt selskabet og dets medlemmer, har indtrykket af dem været, at de har en god jagtdisciplin og dermed en god jagtmoral. Noget vi ikke har kunnet være sikker på, såfremt jagten skulle udbydes offentlig og overdrages til os helt eller delvis ukendte personer.

Og at de ikke skyder ned for fode, viser selskabets seneste opgørelse over nedlagt vildt i tiden 1. februar 1997 til 31. januar 1998, hvor der er nedlagt følgende vildt:

1 stk. kronvildt.

19 stk. råvildt.

2 stk. ræve.

4 stk. harer.

I alt 24 stk. vildt

Vi har tidligere givet udtryk for den værdi for både miljøet og plantagernes økonomi, det ville have, såfremt bl.a. elværkerne ville gå over til at anvende større mængde træflis ved fremstillingen af elektricitet. Men vor store produktion af træflis i 1997 - fremstillet af træmasse der ikke har kunnet anvendes eller sælges til andet formål - giver anledning til, at sagen vendes endnu en gang.

Officielt satser Danmark på at bruge mere træ til fremstilling af energi. For miljøets skyld.

I 1993 udmøntede denne holdning sig i, at et bredt flertal i folketinget vedtog en biomasseaftale efter hvilken, elværkerne løbende skulle bruge mere træ og halm, så de i år 2000 fyrede med 200.000 tons træ og 1,2 millioner tons halm årligt.

Der er nu knap 2 år til år 2000. Men elværkerne er endnu så langt fra målet, at de i år 2000 sandsynligvis kun anvender 1/3 af de påbudte mængder.

Men hvad er der da gået galt, er der grund til at spørge. Og svaret ligger lige for. Et er at politikerne har pålagt elværkerne at fyre med træ og halm. Men det er dyrere brændsler i forhold til kul. Så jo længere elværkerne kan trække tiden ud uden at opfylde den politiske målsætning, jo flere penge sparer de.

At målet ikke nåes kan i hvert fald ikke lægges skovbruget til last. De danske skove og plantager vil let kunne levere den flismængde, der er behov for. Det kræver blot, at elværkerne indgår nogle længevarende aftaler, så skovbruget kan forberede sig på leverancen og foretage de nødvendige investeringer. Sådanne aftaler er ikke indgået, og manglen herpå kan bringe elværkernes leveringssikkerhed i fare. For skovbruget som helhed producerer selvsagt ikke træflis i den kontinuerlige mængde, der årlig er brug for, uden på forhånd at have sikret sig en løbende afsætningsmulighed.

Der er grund til at håbe på, at elværkerne fastholdes på biomasseaftalen. Ikke for vor skyld alene, for vor produktion af træflis er, som det vil fremgå af de årlige regnskaber, ret svingende. Men til gavn for miljøet og for skovbruget i sin helhed.

Af og til - nogle vil måske sige jævnlig - hører man den bemærkning, at landbruget og skovbruget klager altid!

Den slags påstande kan jeg ikke tilslutte mig.

For er det at klage, når skovbruget gør opmærksom på, at de senere års træeksport fra bl.a. østlandene har bevirket så lave priser, at visse træeffekter kun har kunnet afhændes med tab?

Eller er det at klage, når formanden for skovdyrkerforeningen, skovejer Peter Bernstorff, gør opmærksomt på, at de afsatte offentlige midler til skovrejsning ikke er tilstrækkelige og tilføjer: "Der er kun afsat en fjerdedel af de midler, der skal til for at sikre en privat skovrejsning, som lever op til målsætningen med 2.500 ha ny skov om året".

Begge de to eksempler har vi sammen med en række andre haft inde på livet. Og det føles trist, når lave priser og måske tillige vanskeligheder med at afsætte visse træeffekter, hindrer en fornuftig økonomi. Og det føles ikke mindre trist, når et par ansøgninger i 1997 om tilskud til skovforbedring, noget som de offentlige myndigheder har vist interesse for, afslås af Skov- og Naturstyrelsen og begrundes med, at dets bevillinger ikke giver mulighed for at imødekomme alle ansøgninger.

Andre erhverv kender lignende eller værre eksempler, som de selv - og alene - ingen mulighed har for at øve indflydelse på. Derfor går de sammen i en faglig organisation.

Houborg Plantage har ikke tidligere været medlem af en organisation. Men det er den nu. Efter opfordring fra bl.a. Hede-selskabet har bestyrelsen besluttet med virkning fra 1998 at indmelde plantagen i Dansk Skovforening.

Dansk Skovforening er skovbrugets brancheorganisation, der arbejder for at fremme dansk skovbrugs erhvervsmæssige og faglige interesser. Og for at fremme et skovbrug, der samtidig kan bevare skovenes naturværdier. Samtidig er det en organisation, der ikke er bundet af partipolitik, ligesom den ikke yder støtte til politiske partier.

I Hedeselskabets opfordringsskrivelse, der er udsendt til alle selskabets kunder, lægges der ikke skjul på, at Dansk Skovfor- enings arbejde er nødvendigt, bl.a. for at sikre at den enkel- te skovejer har mulighed for - både politisk og økonomisk - at drive sin skov, som han finder bedst indenfor rammerne af den nuværende Skovlov og Naturbeskyttelseslov.

Og kan det lykkes, er det ikke så ringe endda!

Det har igennem mange år været en fast tradition, at bestyrelsens mundtlige beretning på generalforsamlingen er opdelt i to dele. Dels i en almen beretning, der aflægges af formanden, og dels i en teknisk beretning som skovrideren aflægger på bestyrelsens vegne.

Ikke så få aktionærer har gennem årene overfor bestyrelsen givet udtryk for deres tilfredshed med den fyldigere beretning, de på denne måde får. Derfor skal denne tradition heller ikke brydes i år.

Men inden jeg overlader ordet til skovrider Oppermann for hans aflæggelse af den tekniske beretning, finder jeg anledning til at rette et par ord til de mange, jeg eller bestyrelsens øvrige medlemmer har haft kontakt med i det forløbne år.

Vi er fra bestyrelsens side meget glade for den interesse, aktionærerne viser for Houborg Plantage, og for det gode samarbejde vi udadtil har til naboplantagerne, Hedesejskabet, Jægselskabet og de mange andre, vi har kontakt med.

Der skal også herfra lyde en tak til skovrider Oppermann og skovfoged Herskind samt til arbejderne i plantagen for godt udført arbejde i det forløbne år til gavn for Houborg Plantage.

Og selv vil jeg gerne runde disse ord af med en tak til bestyrelsens medlemmer og til revisionen for et godt samarbejde i det forløbne år.

**Hoborg Plantage A/S
Holmeåvænget 58
6682 Hovborg
75 39 62 83.**

**H. Thomasen
Genvejen 4
6780 Skærbæk**

Hovborg, den 2. maj 1998

Hermed fremsendes som aftalt ny liste aktionærer pr. 2. maj 1998.

Der er 496 aktionærer pr. 2. maj 1998 og der har været 31 omnoteringer af aktie i det forløbne år.

Med hensyn til priser og antal spisende gæster ved sidste års generalforsamling kan jeg desværre ikke oplyse endnu, da jeg ikke har modtaget bilag retur fra revisionen.

Tak for beretningen, jeg er enig.

Med venlig hilsen

Poul Henrik Bruun

BERETNING FOR A/S HOVBORG PLANTAGE - 1997

Arbejdet i Hovborg plantage har i det forløbne år omfattet afdrift af mellemaldrende rødgran i afd. 3m, 29, 30 og 43, i alt 1,4 ha, typisk bevoksningsrande der er i opløsning på grund af klimaskader og topografangreb.

Endvidere er skærmstillingen af gl. rødgran i afd. 1 videreført med underplantning med sitkagran, og i plantagens sydkant er under skærm i afdelingerne 29, 35 og 40 etableret et løvtræbælte, hovedsagelig bestående af eg, hybridlærk og småbuske. Til arbejdet er ydet tilskud gennem Skov- og Naturstyrelsen.

Egentlig gennemhugning af yngre rødgran er primært foretaget i afdelingerne 17ab, 13c, 31, 33, 35, 46a og 47, hvori de fleste gavntreffeffer er aflagt, medens produktion af flis dels har fundet sted ved afdrift af gl. bjergfyr i afdelingerne 42 og 36, i alt 13,4 ha og efterfølgende flisning af stammerne og dels ved tynding og efterfølgende flisning i unge rødgranbevoksninger, i alt 32,6 ha i plantagens centrale del.

Årets samlede hugst nåede op på 3.247 m³ (1996: 1.707 m³). Salget har omfattet uafkortet og afkortet tømmer: 566,5 m³, lameltræ 323,3 m³, cellulosetræ og spånpladetræ 489,8 m³, andet gavntre 71,7 m³, brænde 30,8 m³ heraf 12 m³ selvhuggerbrænde og 1.661 m³ flis, svarende til 4.745 rm.

Plantagens produktion af juletræer har omfattet 33 stk nordmannsgran juletræer solgt til en gennemsnitspris af 45,28 kr/stk, 9 stk store rødgranjuletræer solgt til 46,50 kr/stk.

Endvidere er der solgt 1.640 kg nordmannsgran-grønt til 6,48 kr/kg.

Som det fremgår af tallene er vores produktion af nordmannsgran-juletræer ved at ebbe ud, træerne er blevet for store, så vi satser fremover på produktion af pyntegrønt på de tilbagestående træer.

I det forløbne år er gentilplantet i alt ca. 7,0 ha til en samlet udgift af 133.285 kr (19.040 kr/ha) omfattende pløjning eller boring af plantehuller, kvasrydning, indkøb af planter, plantning og sprøjtning imod snudebiller.

Gentilplantningen har primært fundet sted i afdelingerne 1, 29, 30, 32, 34, 35 og 40, med sitkagran som hovedtræart. Som nævnt er der til etableringen af et løvtræbælte langs plantagens sydkant - i afdelingerne 29, 35 og 40 givet tilsagn om et løvtrætilskud på i alt 55.400 kr der udbetales i 2 rater. I 1997 har plantagen fået udbetalt 23.960 kr.

Til kultur- og bevoksningspleje er anvendt i alt 111.772 kr. På kulturplejesiden er afholdt udgifter til udspreddning af 8.000 kg Triplefosfat på ialt ca. 23,4 ha af plantagens kommende produktionsbevoksninger. Endvidere er der foretaget efterbedring af diverse kulturer, sprøjtet mod snudebiller og opstillet vækstrør langs plantagens veje til fremelskning af solitære ege.

Til gentilplantning og efterbedring er i alt brugt 25.225 planter.

Under udgifter til bevoksningspleje kan nævnes: fjernelse af vindfælder i forbindelse med etablering af løvtræbælte langs plantagens sydkant, nedskæring af selvsået løvtræopvækst i afdelingerne 4 og 5,

udtynding i selvsået rødgranopvækst i afdelingerne 3 og 4, nedskæring af bjergfyr i omorikagrønkulturer i afd. 41.

Under skovvedligeholdelse er anvendt i alt 23.396 kr primært brugt til maskinel og manuel entreprenørbistand og vejmaterialer.

Til drift og vedligeholdelse af skovens huse er brugt i alt 25.002 kr omfattende diverse reparationer (i alt 20.411 kr) og skorstensfejning, renovation og vandafgifter.

Af store vedligeholdelsesomkostninger kan nævnes: ny varmtvandsbeholder i skovfogedboligen (12.034 kr) og nye vindskeder (4.343 kr) samt reparation af skorsten og stråtag på det "gule hus" (i alt 2.039 kr).

Brandforsikring og bygningskasko udgør i alt for skovens huse 13.901 kr.

Den samlede huslejeindtægt andrager 45.560 kr.

Plantagens maskinstation har i 1997 indtjent i alt 44.970 kr, hvoraf kr eller ca. % hidrører fra arbejdsopgaver i Hovborg plantage, medens de % af indtægten hidrører fra løsning af arbejdsopgaver i naboplantagerne. Arbejdsopgaverne omfatter primært vejvedligeholdelse, udspreddning af gødning, snerydning og i mindre omfang specielle udslæbningsopgaver.

Maskinstationens driftsoverskud før afskrivning udgjorde 1.011 kr. Maskinstationens materiel er pr. 31. december 1997 nedskrevet til 0 kr.

Priser og afsætning

Afsætningsmulighederne for nåletræeffekter til savværkerne har i det forløbne år været særdeles gode. Allerede i januar 1997 blev der indgået aftale mellem Danske Skoves Handelsudvalg og Savværkerne om nye, vejledende priser, der resulterede i prisstigninger på langtømmer på: + 7%, på korttømmer: + 4,7% og på lameltræ: + 0,8%.

Derimod har afsætningssituationen for smådimensioneret nåletræ, og her navnlig cellulosetræ, fortsat været vanskelig. En af årsagerne er det billige træ fra Baltikum, der frit svensk industri har kunnet leveres ca. 100 kr/m³ billigere end dansk træ. En anden årsag har været den forcerede hugst i Sverige, hvor de svenske skovejere har skovet store mængder cellulosetræ i forbindelse med tømmerkovningerne. ligesom celluloseindustrien får tilført øgede mængder celluloseflis fra savværkerne, når der skæres for fuld kapacitet. De vanskelige afsætningsforhold for cellulosetræ medførte, at produktionen af lameltræ i perioder har haltet efter efterspørgslen.

Så vidt angår korttømmer til konstruktionstræ og korttømmer til paller og emballage har den hjemlige hugst nogenlunde kunnet dække efterspørgslen, dog således at savværker der har en stor spærproduktion, fortsat importerer korttømmer fra Baltikum og Rusland.

De i årets løb afholdte kontaktudvalgsmøder mellem skovene og industrien vedr. en eventuel justering af nåletræspriserne har hver gang endt med uændrede priser på grund af savværkernes dårlige økonomi, bl.a. grundet faldende flispriser.

Først 7. januar 1998 enedes parterne om nye fælles vejledende priser på uafkortet tømmer og lameltræ svarende til prisstigninger på ca. 2% i forhold til de hidtil gældende priser fra februar 1997. Denne beskedne prisstigning var affødt af en efterspørgsel, der var større end udbuddet i en situation, hvor savværkernes betalingsevne er begrænset af et marked med stigende konkurrence og faldende priser.

Blandt de effekter der er produceret i plantagen i det forløbne år er eksempelvis prisen på uafkortet tømmer, RGR kl. B, 16 - 20 cm, steget med 5 kr./m³ til: 295 kr./m³ og lameltræ med 5 kr./m³ til: 255 kr./m³. Prisen på korttømmer og emballagetræ forblev uændrede, på henholdsvis 290 kr. og 234 kr./m³ (for RGR 3 meter langt).

Cellulosetræprisen for RGR/SGR har i 1997 ligget uændret på 160 kr./m³, samtidig med at kvalitetskravene er skærpet, således at cellulosefabrikkerne nu i princippet kræver rådfrit gran. Endvidere må der højst gå 2 uger fra skovningsstart til træet anmeldes klar til afhentning.

Prisen på cellulosetræ bl. nål er i samme periode faldet med 10 kr./m³ til 140 kr./m³, hvilket betyder, at der er et nettounderskud på dette effekt.

På løvtræsiden har afsætningen i 1997 været særdeles gunstig. Navnlige har bøg af A og B-kvalitet været meget efterspurgt og prisforhandlingerne i december måned medførte prisstigninger på 14% på A-kvaliteterne, 5% på B-kvaliteterne og uændrede priser på C-kvaliteterne.

Juletræ- og pyntegrøntsæsonen

Dansk Juletræsdyrkerforening skønner, at den samlede eksport af nordmannsgran og nobilisjuletræer i 1997 har været på ca. 4 mill. juletræer, hvilket svarer til eksporten i 1996. Hertil kommer et hjemmemarkedssalg på 500 - 700.000 træer.

Det samlede salg af grangrønt i 1997 skønnes at ligge over niveauet for 1996. Indtjeningen i 1997 har derimod været lavere end i 1996, hvilket skyldes stigende klippeomkostninger og prisledd på nogle varegrupper.

Dog er blå nobilis og gode nordmannsgranpartier handlet til priser, der har ligget i toppen af de vejledende priser. Både hvad angår juletræer og pyntegrønt har sæsonen forløbet positivt - vejret var med os - uden sne og sjap i skovnings- og klippeperioden, og i modsætning til 1996 har ingen stået tilbage med usolgte partier.

Juletræerne har i 1997 været grønne og flotte, fordi vi har fået nedbør på de rigtige tidspunkter. Enkelte kulturer har lidt af nåletab på grund af den varme sommer, men tilsyneladende ikke på disse kanter.

Andre steder har man observeret rødfarvning af årets nåle på nordmannsgran. Årsagen er foreløbig ukendt, men i USA har man et tilsvarende fænomen på nobilis, og her hælder man til, at årsagen enten er genetisk betinget, eller skyldes momentant opstået mangel på calcium i skudstrækningsperioden.

Ser man tilbage på 1997-produktionsprognoserne for nordmannsgranjuletræer, hvor man forventede en produktionsstigning på op til 21% i forhold til 1996, holdt disse prognoser ikke stik. Dette hænger tildels sammen med en gennemført sorteringsstramning, i henhold til nye EU-direktiver der har reduceret det salgbare volumen, men ikke mindst har producenterne været for optimistiske i deres opgørelser over salgbare træer.

Produktionen af nordmannsgran- og nobilisjuletræer ude i Europa fylder stadig mere på markedet, og da de ikke er belastet med de samme fragtomkostninger som de danske træer, vil dette i stadig højere grad lægge pres på de kommende års prisudvikling.

Klima og skadedyr

Det der navnlig karakteriserede klimaet i 1997 var de store udsving i nedbør og temperatur.

Januar måned blev således, med kun 5 mm nedbør, den tørreste januar måned der er målt siden 1874, da målingerne startede. De første 14 dage af januar var kolde med temperaturer nede omkring 12 - 18 frostgrader.

Februar var derimo temmelig mild efter årstiden, blæsende og med rigelig nedbør.

Marts - april måned var temmeligt nedbørsfattige med kun 2/3 af normalnedbøren, men med temperaturer omkring normalen.

Maj måned var gennemgående kølig og med ret høj nedbør, hvilket gav en god start på vækstsæsonen. Sommermånederne juni, juli og august startede med normal nedbør, dog med store lokale variationer, for i august måned igen at falde til 2/3 af normalen. Temperaturen steg kraftigt hen over perioden, så vi i juli havde 2 grader over normalen, og i uge 30 havde vi 26 - 28 grader de fleste steder. I august måned nåede vi op på en middeltemperatur på 20,2 grader, hvilket er den varmeste kalendermåned der nogensinde er målt herhjemme. Månedens højeste temperatur blev målt til 32.6 grader.

Sommeren klingede langsomt af i september måned.

Oktober, november og december var karakteriseret ved en nedbørsmængde på ca. halvdelen af normalnedbøren, og temperaturer tæt ved normalen. Omkring 25. oktober havde vi dog vintervejr med snebyger.

Ved målestationen i Stilde plantage registreredes årsnedbøren i 1997 til 776 mm (1996: 684 mm).

Skov- og Naturstyrelsens seneste rapport om Danmarks skoves sundhedstilstand viser en generel fremgang for sundhedstilstanden i 1997. 84% af alle nåletræer og 72% af de danske løvtræer er vurderet som sunde.

Den kolde vinter 96/97 og de gunstige vækstbetingelser i foråret og forsommeren 1997 har gavnet skovens sundhedstilstand.

Sygdomsbilledet med de "røde rødgraner" som viste sig i 89/90, og som klingede af i de følgende år, præger således ikke for tiden vore rødgranbevoksninger.

Fænomenet "røde rødgraner" tilskrives luftens indhold af sure svovl- og kvælstofforbindelser, der i forbindelse med nedbøren, som stærke syrer, udvasker vigtige næringsstoffer i jorden og øger koncentrationen af potentielt giftigt aluminium.

De giftige aluminiumsioner dræber sjældent træerne, men forringer deres stabilitet i forhold til klimastress (tørke, frost) og skadevoldere, her navnlig barkbiller (Typografen).

Populært sagt svækkes træernes immumsystem ved denne syrepåvirkning så træerne lettere bliver syge.

Luftens surhedsgrad er for øjeblikket tilsyneladende ikke af samme styrke som sidst i firserne og først i halvfemserne, men billedet kan hurtigt skifte.

Selv om vi i 1996 - i træernes optimale vækstsæson (april/maj/juni) kun fik 60% af normalnedbøren, og dermed kunne forvente en kraftig typografsværmning i august måned, kom denne så sent, at afkommet ikke kunne nå at udvikle sig til overvintringsdygtige individer, og forårsangrebet i 1997 blev derfor moderat.

Som året udviklede sig, med gennemsnitsnedbør under normalen og høje sommertemperaturer, har udviklingsmulighederne for "Typografen", der fortsat ligger på et højt populationsniveau, været optimale, og med en mild vinter 97/98, har vi i indeværende forår haft mange angrebne træer, ikke kun i de sol- og vinddisponerede bevoksningsrande, men også spredt ind igennem bevoksningerne.

Blandt løvtræerne hærger elmesygen fortsat landet.

Modforanstaltninger og bekæmpelse bliver mere og mere begrænsede, da det efterhånden er økonomisk uoverskueligt. Navnlig august måneds høje temperaturer har taget livet af mange elmetræer, der har haft svært ved at transportere vand op gennem de angrebne stammedele.

Kort efter løvspring blev mange løvtræer, især ahorn, elm, kirsebær og eg afløvet af den "lille Frostmåler". Normalt har disse angreb ingen forstlig betydning, da træerne regenererer bladmassen ved Sct. Hans-skud.

Jeg vil slutte med at omtale en række mere generelle ting, der har indflydelse på skovbrugets drift, og derfor kan være af interesse for aktionærkredsen.

Som omtalt ved sidste års generalforsamling var der i den reviderede skovlov fra maj 1996 en række tiltag til sikring af, at skovene dyrkes med henblik på både at forøge og forbedre træproduktionen, varetage landskabelige hensyn og hensyn af kulturhistorisk og miljøbeskyttende art, samt hensyn til friluftslivet.

I lovens § 19 er der åbnet mulighed for, at Miljøministeren kan give tilskud til fremme af god og flersidig skovdrift i eksisterende skov. Disse tilskudsmuligheder er nu endeligt udformede og godkendt af EU. Første ansøgningsfrist er 1. juni d.å.

Tilskudsmulighederne omfatter driftsplanlægning og lokalitetskortlægning. Endvidere etablering af stabile skovtyper af løv, herunder løvskovbryn, samt etablering af stabile nåletræbevoksninger. Dette indebærer bl.a at der gives tilskud til plantning af bøg, eg, ask og lind, samt alm. ædelgran, skovfyr, lærk, douglas og grandis for at få mere stabile træarter ind i plantageskovbruget, og i denne forbindelse ydes der også tilskud til selvforyngelse af stabile nåletræarter.

Tilskudssatserne ligger på:

Plantning af løv under skærm af nål:	16.500 kr/ha
Plantning af løv på renafdrift:	11.500 kr/ha
Selvforøngelse af nål:	11.500 kr/ha
Plantning af nål under skærm:	11.500 kr/ha
Plantning af nål efter RGR/SGR:	6.500 kr/ha
Plantning af ydre løvskovbryn og indre løvbælter efter nål:	18.000 kr/ha

Egekrat

I den nye Skovlovs §16 blev det bestemt endeligt at fastlægge beliggenheden af landets egekrat, og samtidig sikre de bevaringsværdige af disse.

I praksis vil det betyde, at de krat der registreres som bevaringsværdige ikke må skifte træart, dvs. at egen fortsat skal være hovedtræarten.

Den typiske driftsform for egekrat med lidt spredt brændehugst vil kunne fortsætte uændret.

Haderslev Statsskovdistrikt har i efteråret 1997 gennemført en registrering af egekrat inden for distriktets område.

I løbet af 1998 vil Skovtilsynet vende tilbage, enten for at oplyse at vores egekrat ikke er omfattet af bestemmelserne for bevaring, men naturligvis fortsat omfattet af skovlovens almindelige bestemmelser, eller modsætningsvis for at foreslå en aftale om at sikre den pågældende bevoksning, enten som egekrat eller egeskov.

Typisk kan der være behov for rydning af selvsået nåletræsopvækst, hvortil der bl.a. kan søges om tilskud iht. den nye tilskudsordning om fremme af god og flersidig skovdrift i private skove, som træder i kraft 1. juni i år.

FSC - Certificering

I Skovlovens § 21 er der givet Miljøministeriet bemyndigelse til at fastsætte regler for mærkning af skovprodukter fra bæredygtige og økologisk drevne skovbrug.

En sådan certificering af skovdriften og mærkning af skovprodukterne er p.t. et meget debatteret emne, både herhjemme og på globalt plan.

Der er oprettet et internationalt, uafhængigt certificerings-system, FSC, der tilbyder sin service til skovejere i hele verden.

FSC (Forest Stewardship Council) har hovedkontor i Mexico og har til formål at fremme en skovdrift der er "økologisk forsvarlig - social gavnlige - og økonomisk levedygtig", og mærke træ fra en sådan skovdrift med et internationalt miljømærke. Hele denne procedure skulle så også gerne udmønte sig i en merpris på træet.

I forbindelse med kravene til skovdriften forudsættes det, at skovejerne har dokumenterede skovplaner, styringssystemer og klare målsætninger.

Blandt de væsentligste retningslinier for opnåelse af FSC-certificering kan nævnes:

- Overholdelse af alle relevante love og FSC-principper for god skovdrift.
- Bevaring og pleje af skovens kulturelle værdier, såsom fortidsminder, gl. driftsformer o.l.
- Udbygning af friluftaktiviteter.
- Bevaring og udbygning af skovens beskæftigelsesmæssige betydning.
- Bedst mulig udnyttelse af skovens træproduktion, og
- Størst mulig hensyn til skovens landskabelige funktioner.

Herhjemme blev der i 1996 oprettet en FSC-arbejdsgruppe, hvis formål var at udarbejde retningslinier for certificering af skovdriften i Danmark.

Initiativtagerne var Regnskovsgruppen Nepenthes og WWF Verdensnaturfonden. Ud over disse to organisationer varetages miljøinteresserne i arbejdsgruppen af Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace-Danmark, Natur- og Ungdom og Dansk Ornitologisk Forening.

Udvalgets sociale interesser varetages bl.a. af SID, Trækartellet Byg- og Anlæg, Danske Skov- og Landskabsingeniører (O) og Friluftsrådet (O).

De økonomiske interesser varetages af organisationer der p.t. kun har observatørstatus i udvalget, nemlig bl.a. Dansk Skovforening, Skov- og Naturstyrelsen, Skovdyrkerforeningerne og Hedeselskabet.

Blandt de af arbejdsgruppen udarbejdede retningslinier kan nævnes:

Omstilling til naturnær skovdrift i takt med at mulighederne viser sig i skoven. Omstillingen består bl.a. i en lokalitetstilpasning af træartsvalget og anvendelse af plukhugstdrift, gruppevis foryngelse eller underplantning, hvor det er muligt.

Andelen af hjemmehørende træarter skal bevares. For skove domineret af eksotiske arter skal andelen af hjemmehørende arter gradvist øges.

Retningslinierne skal endvidere sikre, at skovens naturlige biologiske mangfoldighed (biodiversiteten) bevares og øges.

Udlægning af områder med urørt skov er et centralt element i FSC's retningslinier, og her mener man, at mindst 5% af skovens areal skal friholdes for drift (i praksis findes sådanne arealer i mange skove). Et vigtigt element er også beskyttelsen af hule træer eller redetræer for skovens fugle.

Endelig forbyder FSC's retningslinier brug af pesticider, og tillader kun undtagelsesvis gødskning i skovdriften.

Som nævnt er planlægning og opfølgning af skovplanens udførelse vigtige elementer i FSC's principper. Skovplanen skal være bredere end en normal dansk driftsplan. Foruden de normale opgørelser af vedmasse og oversigt over tilvækst og hugst, skal planen også indeholde beskrivelse af skovens biologiske, kulturelle og friluftsmæssige værdier, samt en beskrivelse af skovdyrkningssystemet.

Endelig anbefales det, at interessegrupper og lokalbefolkningen inddrages i en dialog om skovens forvaltning, navnlig når det drejer sig om større skovejendomme og bynære skove.

De hjemlige skovbrugsorganisationer hælder p.t. mest til den opfattelse, at en certificering kan baseres på den gældende skovlov og kontrolleres af skovlovsmyndighederne. En enkel, billig og let måde at administrere på.

Miljøorganisationerne mener modsætningsvis, at denne model på en lang række punkter ikke lever op til FSC's krav.

Skulle certificeringen slå igennem herhjemme, kunne man forestille sig, at de mindre skovejendomme der ønsker certificering lader sig certificere som én ejendom under en paraplyorganisation som eksempelvis Hedeselskabet eller en Skovdyrkerforening, hvor en fælles administration varetager hele skovdriften og har ansvaret for at FSC's regler overholdes.

Det store spørgsmål er, vil forbrugerne efterspørge FSC-mærket træ og vil de betale en merpris?

Det er nok det punkt, hvor der hersker størst usikkerhed, idet erfaringerne er få, fordi der findes meget lidt certificeret træ på verdensmarkedet. og der er intet der tyder på, at omkostningerne til certificering og omlægning af driften kan dækkes gennem en merpris på træet.

Sverige er nok det land, der er nået længst i sine certificeringsovervejelser.

De store svenske skovselskaber som STORA, MODO og ASSI DOMÆN er i fuld gang med at FSC-certificere. Det samme gælder den svenske kirke, der er en af de mellemstore skovejere med 400.000 ha skov.

De mindre svenske skovejere - familieskovbruget - har valgt at træde ud af FSC-samarbejdet.

Det samme gælder SØDRA, som ejes af sydsvenske skovejere, med 31.000 medlemmer og 1,7 mill. ha skov, som nu lancerer deres egen certificeringsplan.

SKOGSELSKABET, en konsulentorganisaion der kan sammenlignes med Hedeselskabet, har deltaget i den svenske FSC-arbejdsgruppe og har skrevet kontrakt med en del af sine kunder under forudsætning af, at selskabet kan godkendes som paraplyorganisation.

En forudsætning for hele certificeringstanken må dog fortsat være, at forbrugerne vil betale en merpris for de mærkede træprodukter før producenterne går ind i en sådan delvis medlemsfinansieret ordning.

